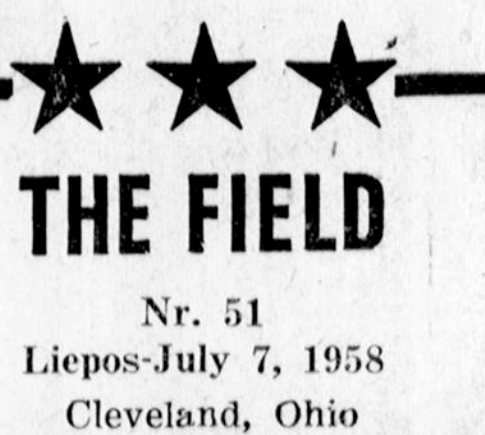

Ragina minėti Žalgirio mūšio sukaktį

I 1500 įtakingų amerikiečių, susirinkusių išklausyti Čiurlionio Ansamblio ir Grandinėlės koncertą, kalba Mr. Jame D. Ireland. Koncertas turėjo didelį pasisekimą ir sulaukta labai gražių atsiliepimų, kurių dalį ir Dirvoje paskelsime.

Dirvos nuotrauka.

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIUS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntose privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atnk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Atšventėme liepos ketvirtąją — JAV nepriklausomybės šventę. Kaip ir kiekvienais metais, buvo daug paviršutiniško triukšmo, šaudymo į dangų ir kaimynų garsinimo, triukšmingos muzikos, margaspalvio žygiavimo gatvėmis. Visa tai įdomu, paaugliams jaunuoliams tikrai įspūdinga, bet rimtiems žmonėms per daug paviršutiniška.

Tai šventės ceremonijos, kurios jau per daug paviršiumi prasišlenka, ne kiek neužkabindamos giliau, kad tikrai pamatytume ir pajustumė, kas sudaro nepriklausomybės pagrindą ir kiek ta brangi šventė savyje turi to didžiosios palaimos savo krašto žmonėms. Ypač Amerikoje, kur daug laisvų, tiek daug galimybių, tiek daug turtų, tiek daug visokios jėgos ne tik save išlaikyti, bet ir daugelį kitų valstybių iš nelaimių išgelbėti.

Liepos ketvirtosios šventėje matytos ceremonijos yra kažkokio nerūpestingumo ir palaidumo mišinys. Ir tai ne tik maño gyvenamam mieste, bet visuose JAV miestuose ir kaimuose. Ji beveik tokia, kokios nori eilinis prekybininkas, kuris tos šventės triukšmui parduoda prekes, bet ne tokia, kokios turėtų norėti rimtas valstybininkas, kuriam turi rūpėti ne tik šios dienos, bet ir ateities Amerika. Ateities, kuri bus daug daugiau kitokia, negu praėjusi laikai.

Visi laikraščiai, neišskiriant nė svetimkalbių, dažnokai gauna Common Council leidžiamus biuletenius. Juose būna parašyti aktualiais klausimais rašiniai, kuriuos prašo, pagal galimybes, panaudoti laikraščiuose. Gavome tokių Common Council biuletenį ir liepos ketvirtosios šventei. Ir kas gi jame rašoma, kas patariama?

Tame biuletenyje labai trumpai parašyta apie Tomą Jeffersoną, ir parašyta taip, kad būtų šiek tiek nuotais prie anglų. O po to duotas toks patarimas: "Kaip ir visos gimimo dienos. Nepriklausomybės diena yra daugiau, negu tik iškilmingas įvykis. Ji yra šeimos šventė, linksma, pilna juoko ir žaidimų, kokia gimimo diena ir turėtų būti. Taigi, kai rašome laiškus savo draugams ir giminėms į užsienį, juose aprašykime paradus, iškilias, kalbas, dūdų orkestrus ir balius, raketas ir romėniškas žvakes vakare".

Nepatinka man toks patarimas, nes jis taip pat tuštynės pilnas. Nei raketas, nei romėniškos žvakes nėra JAV Nepriklausomybės dienos simboliai. Tai tik mažičiai šventinės nuotaikos trupiniai. Manau, kad tokiuose laiškuose, rašomuose į užsienį, daug daugiau įspūdių padarytų vien tik kelios paminėtos skaitlinės, kurios pavaizduotų, kiek šis kraštas išleidžia vien tik kitu valstybių paramai, kad jas išgelbėtų iš suirutės ir komunistinio pavergimo.

Pradėjome atominio ir raketinio amžiaus laikus, kada žmogaus protas įsitempęs planuoja, kaip rytoj ar poryt keliauti į mėnulį, pasiekti tolimas erdves ir vėl į žemę sugrįžti. Nedraugiškas kaimynas, kurį anksčiau

nuo mūsų skyrė tūkstančiai mylių, dabar, raketų amžiuje, visiškai priartėjęs ir mūsų pašonėje švaistosi grasinimais. Tokiam "kaimynui" labai miela, kada mes, nepriklausomybės šventėje, tik paviršiumi plaukom, nesigilinam į tos šventės esminius pagrindus. Juk jam ateityje bus daug geriau tokių kaimynų lankstyti, kuris tik triukšmo raketas į dangų šaudys ir romėniškas žvakes degins...

Liepos ketvirtoji yra didelė, rimta ir labai prasminga šventė. Ji tokia ir turi būti. Ji, pirmiausia, turi sustiprinti ir pakelti kiekvieno amerikiečio dvasią. Ji turi padėti susiorientuoti esamojo padėtyje, ji turi uždegti dar didesnę ryžtą ateities laisvei, dvasinei ir materialinei gerovei, visokeriopai kurybai.

Tuščiai šaudyti į dangų ir kaimynus garsinti visi galim, bet prasmingai tokią didelę šventę švęsti jau pats laikas išmokti!

NEW YORK

Gener. konsulas J. Budrys su žmona, birželio 20 ir 21 d.d. dalyvavo Waldorf Astoria viešbutyje New York, besilankančio Vokietijos prezidento Heusso garbei suruoštuose priėmimuose.

Grazina Siliūnienė įsigijo "medical technologist" specialybę ir

Kas ir kur?

Lietuvių dailės parodai, rengiami P. L. Bendruomenės seimo proga New York, Riverside muziejuje, darbai prisiunčiami arba pristatomi rugpjūčio 4, 5 ir 6 dienomis. Rugp. 4 d. vakare 7-9 val. išimtinai, šiuo adresu: 259 North 5th Street, Church of the Annunciation, Brooklyn 11, N. Y. Jury komisijai prisiunčiami tapybos, skulptūros ir grafikos darbai gali būti visų meno kryptų ir stilių. Anksčiau paskelbta jury komisija yra papildyta atstovu iš Riverside muziejaus.

Marija Sims atstovavo Pabaltijai Moterų Tarybų Tautiniam Moterų klubui atstovų suvažiavime Detroite. Ji pasakė kalbą lietuvių, latvių ir estų moterų lietuvių, primindama tų kraštų didingą praeitį ir dabartinę žiaurią okupaciją. Jos klausėsi apie 3000 moterų iš visų kraštų. Po to buvo apklausta amerikiečių žurnalistė ir apie tai aprašyta Detroito laikraštyje.

Pabaltijai Moterų Tarybai šiemet pirmininkauja Ligija Biečiūnienė, kurios iniciatyva spalio mėn. ruošiamas Pabaltijai Moterų Tarybų Tautiniam Moterų klubui atstovų suvažiavimas Detroite. Ji pasakė kalbą lietuvių, latvių ir estų moterų lietuvių, primindama tų kraštų didingą praeitį ir dabartinę žiaurią okupaciją. Jos klausėsi apie 3000 moterų iš visų kraštų. Po to buvo apklausta amerikiečių žurnalistė ir apie tai aprašyta Detroito laikraštyje.

Pabaltijai Moterų Tarybai šiemet pirmininkauja Ligija Biečiūnienė, kurios iniciatyva spalio mėn. ruošiamas Pabaltijai Moterų Tarybų Tautiniam Moterų klubui atstovų suvažiavimas Detroite. Ji pasakė kalbą lietuvių, latvių ir estų moterų lietuvių, primindama tų kraštų didingą praeitį ir dabartinę žiaurią okupaciją. Jos klausėsi apie 3000 moterų iš visų kraštų. Po to buvo apklausta amerikiečių žurnalistė ir apie tai aprašyta Detroito laikraštyje.

pradėjo dirbti Creedmore ligoninėje. Tą pačią mokyklą baigė ir newyorkietė Marija Varnienė.

Lietuvos Atsiminimų radijo ir Rūtos ansamblio vakaras įvyko birželio 21 d. Apreiškimo par. salėje, Brooklyne.

Buvo suvaizdinta K. Grigaitytės-Graudušienės muzikinis scenos vaizdelis, kuris gyvai atkūrė lietuviškus Sekminių papročius. Scena buvo išdekoruota gyvomis gėlėmis, kas priminė žiūrovams Sekminių rytą pražydusių gėlių darželį ir sodą.

Vaidinimą sudarė dainos ir tautiniai šokiai, kuriuos paruošė muz. A. Kačanauskas ir J. Matulaitienė. Akordeonu pagrojo E. Andruskevičius ir O. Gutauskaitė, solo dainavo V. Laukžemytė, K. Laurinaitis ir L. Stukas. B. Venckienė padėklamavo. Taip pat keletą tautinių šokių pašoko ir ukrainiečių grupė.

Programai vadovavo radijo valandos direktorius Jokubas Stukas. Režisavo Boley-Bolevičius.

ry kongresas Washington. Jame dalyvaus ir valdžios atstovės amerikietės moterys.

Lietuvių Moterų Atstovybės klubo, kuriam vadovauja V. Leskaitienė, susirinkimas įvyko birželio 16 d. Ta proga suaukota dėvėtų drabužių Lenkijos lietuviams sušelpiti. Svarstyta tolimesnė klubo veikla, ALTO reikalai ir kt. Diskusijose gyvai dalyvavo L. Bieliukienė, dr. M. Kregždienė, E. Rastenis, A. Zubkienė ir kitos.

Naujai įsisteigusiems Tautinės Sąjungos skyriams vadovauja: Omaha — Jonas Povilaitis, Cicerio — Jonas Variakojis.

BOSTON

ALT S-gos Bostono skyriaus susirinkimas kviečiamas liepos 12 d. 7 v. vak. (šeštadienį). Bus svarstomi ir aptariami svarbūs reikalai. Nariai prašomi iš anksto rezervuoti tą vakarą susirinkimui.

SLA 43 kp. susirinkimą po vasaros atostogų turės tik rugsėjo 10 d. 7 v. v. Lietuvių Piliečių Klube, So. Bostone, bet kuopos reikalais galima visada kreiptis į fin. sekretorių namuose.

Jono Vanagačio (Bostono) ir Martyno Janiaus (Brooktono) šaulių būriai birželio 22 d. P. Rožėno vasarvietėje suruošė Joninių laužą. Iškilai vadovavo p. Stašaitis. Joninių proga kalbas pasakė: šaulių S-gos Tremtyje pirm. A. Mantautas, centro vald. narys J. Vaičiūnis, Bostono būrio pirm. Šležas ir Brooktono būrio pirm. Stašaitis. Dalyvių buvo arti 100, daugiausia iš Bostono, Brooktono ir Providence.

WORCESTER

Kovingoje nuotaikoje praėjo Atlanto rajono skautiškoji sporto šventė, kuri sutraukė per 80 dalyvių iš rytinio JAV pakraščio. Šventės šeiminkai — Worcesterio Nevėžio tuntas su tun-

PERSIUNCIAME SIUNTINIUS I SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583 (Licensed by USSR)

116 East 7th St. New York City Tel. YU 2-0380

900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOWER 1-1461

11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, susijusiais su siuntinių persiuntimu Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atidžius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus. Mūsų didžiulė firma, turėdama tūkstančius patenkintų klientų, 100% garantuoja siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 48 valandas ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienas). Jūs dar spėsite persiųsti maisto produktus vasaros laikui. Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, kaip tai — sviesto, arbatos, kavos, ryžių, kumpių ir t.t., o taip pat pramonės gaminių: vilnonių audėklų, dirbinių šilkų, odų visokių rūšių, skarelių, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis. Atsiminkite, kad mes esame siuntinių persiuntimo specialistai.

tininku pschn. P. Moliu puikiai suorganizavo varžybų eigą. Skautų Tėvų K-tas su pirm. Prapuoleniu nuosirdžiai rūpinosi svečių priėmimu.

Šventėn buvo atvykę — LSS Pirmijos pirm. v. s. dr. V. Cepas, Seserijos Vyriausioji Skautininkė v. s. L. Cepienė, Brolijos VS Pavadojuojas v. s. A. Mato-nis, Brolijos užsienio sk. vedėjas sktn. A. Banevičius ir kt.

Suskaiciavus laimėtus taškus, paaiškėjo, kad worcesteriškiečiai šiemet paveržė iš New Yorko Tauro tunto Atlanto rajono per-einamąją dovaną.

Pagal šakas laimėtojai buvo: krepšiny — 1) Worcesterio Nevėžis, 2) Bostono Žalgiris ir 3) New Yorko Tauras, tinkliny — 1) Bostono Žalgiris, 2) Worcesterio Nevėžis ir 3) New Yorko Tauras. Skautų buvo tik dvi komandos. Draugiškos tinklinio rungtynės worcesterietės nugalėjo newyorkietes.

Lengvoje atletikoje laimėtojai buvo šie skautai: šuolyje aukštį — 1) A. Garsys, 2) H. Strolia ir 3) R. Jakubauskas; šuolyje į tolį — 1) A. Garsys, 2) R. Židžiūnas ir 3) R. Žickus; rutulio stumime — 1) V. Virbickas, 2) S. Sirusas ir 3) A. Garsys; 100 m. bėgime — 1) R. Jakubauskas, 2) R. Žickus ir 3) Vizgirda; 200 m. bėgime — 1) R. Židžiūnas, 2) S. Sirusas ir 3) R. Jakubauskas.

Jaunių legv. atletikos varžybose geriausiai pasireiškė — V. Bitėnas, S. Garsys, R. Dėdinas, A. Jakubauskas ir kt. Visiems laimėtojams šventės

uždarymo metu įteiktos dovanos.

Šešt. vakare Worcesterio skautų ir skautės surengė įspūdingą Joninių laužą. Per 400 svečių iš Worcesterio ir apylinkių gerėjosi muzikos, žodžio ir dainos pynė — "Prie Nemūnėlio". Vaizdelį paruošė ir režisavo Jakubauskas. Po laužo pasižiūrėta. Šventės metu skautų vadovai turėjo pasitarimus veiklos reikalais. Kitais metais nutarta ir vėl Worcesterį rengti sporto šventę Joninių išvakarėse.

LINDEN, MICH.

Vasarvietė Nida pradėjo savo sezoną. Gražiomis dienomis vis daugiau suvažiuoja lietuvių pažuvauti, pasimaudyti ir papikninkauti.

Pirmąją šio sezono išvyką į Nidą birželio 8 d. suruošė Lietu-

JUOZO KAMAIČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE, 12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didelės batų pasirinkimas ir žemesnės kainos negu kitur. Siuntimui į Europą duodama nuolaida. Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v. Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRespect 8-1717 Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1143 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet 7-8 v. vak. Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas. Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet. Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376 Tel. buto GRaceland 2-9263

Dr. Juozas Bartkus GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Norvest Medical Center 2336 West Chicago Ave. Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3, 3-20, 6-8, 3-30 p. p. pirmadi., antradi., ketvirtadi., penktadi. Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020 Namų WAilbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D. GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 2557 W. 69th Street (Jėjimas iš Rockwell St.)

VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

BEST WISHES To Our Friends and Patrons The Rich Auto Body BODY AND FENDER WORK

General Repairing FRANK RICH, PROP.

1078 East 64th St. 1080 East 64th St. HE 1-9231

A World of Fun Aboard! S.S. AQUARAMA One-Day Vacation Cruises

Štai puiki vandens laisvės kelionė romantika! Saulės dieniai, šokiai, žaidimai — puikus maistas ir gerimai. Turistai, pasiimkite savo automobilius ir sutaukykite 180 mylių vaivara.

EVERY Sun., Mon., Tues., Wed. Lv. CLEVELAND 9:30 a.m. Ar. Detroit 2:50 p.m. Lv. Detroit 3:30 p.m. Ar. CLEVELAND 10:30 p.m. Other days leave Cleveland 5:10 p.m., arrive Detroit 10:30 p.m. (CITY TIMES SHOW)

KAINOS (mokesčius įskaitant) tik \$5.75 į vieną pusę, \$8.95 į abu galus, specialios kainos vaikams ir grupėms.

S.S. AQUARAMA Perry-Payne Building Cleveland 13, Ohio Superior 1-1555 DOCK: Foot of West Third Street

Kitos bilietų įstaigos: Hotel Cleveland, downtown; Gun & Tackle Shops at Westgate and Shaker Square.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the MAY CO'S 2 BASEMENT stores DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

Vyriški 3.95 žinomo gamintojo, geros rūšies

Polo Marškiniai 1.79

Gerai pasiūtos, stilingos Walking Kelnės, didelis pasirinkimas. Daug spalvų nuo 39 iki 42 dydžių. Skalbiamos, pirmos rūšies darbas.

Vyriški 2.95 žinomo gamintojo, geros rūšies

Walking Kelnės 1.99

Didelis pasirinkimas vyriškų spalvotų marškinų su kalnierių, didelis pasirinkimas įvairių spalvų ir dydžių, pradedant mažais, vidutiniais ir dideliais. Pirmos rūšies ir su mažom klaidom.

3.95 vertės ..... 2.99 Paštu ir telefonu užsakymai priimami, įmokant \$2 ir daugiau šaukit CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement, Men's Furnishings Department—Downtown and On the Heights

Vyriškos gero Sanforized Cotton

Chino Twill

Darbo Kelnės

2.98 vertės

2.44

pora

• Khaki • Grey Dydžiai 29 iki 42

Ilgai nešiojamos Chino Twill darbo kelnės, dviejų pagrindinių rūšių, su ziperiu. Padaryta ilgam ir patogiam nešiojimui Unijos darbas.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami šaukit CHerry 1-3000 The May Co.'s Basement Men's Work Clothes Downtown and On the Heights

HOOVERIS RAŠO APIE MŪSŲ KRAŠTUS

Šimet pasirodė dar viena buvusio Jungtinių Valstybių prezidento Herberto Hooverio knyga. Ši kartą buvęs prezidentas respublikonas rašo apie kitą buvusį prezidentą demokratą, būtent, apie Woodrową Wilsoną, su kuriuo Hooveriui teko glaudžiai bendradarbiauti baigiantis ir jau pasibaigus pirmajam pasauliniam karui (THE ORDEAL OF WOODROW WILSON by Herbert Hoover, McGraw-Hill Book Co., Inc., New York, Toronto, London).

Būdamas Europos šalpos ir Atstatymo agentūros direktorius, E. Hooveris anais laikais lankėsi ir Pabaltijy, arba per savo atstovus sekė Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstatymo eigą. Šioj knygoj todėl ir tie kraštai minimi, kiek tai turi ryšio su prezidento Wilsono veikla. Paminėjimai būdingi šilta simpatija visiems Pabaltijo kraštais ir, tuo pačiu metu, kraštiniškai naiviu informacijos paviršutiniškumu.

Pavyzdžiui, pasakodamas apie tautų apsisprendimo dėsno įgyvendinimą, autorius (ar jo padėjėjai?) pastaboje surašo, kada kokios Europos tautos paskelbė savo nepriklausomybę. Neliesdami kitų datų, pažūrėkime tik į mūsų ir mūsų kaimynų nepriklausomybės paskelbimo datas: Estija — lapkričio 28, 1917 (iš tikrųjų — vasario 24, 1918), Latvija — sausio 12, 1918 (iš tikrųjų — lapkričio 19, 1918), Lietuva — vasario 26, 1918 (čia tik 10 dienų klaida!).

Tiesiog nuostabu, iš kur tokios informacijos ir išdygo knygoje, išleistoje 1958 metais, kada apie ką ne ką, bet apie šių kraštų nepriklausomybės paskelbimo datas Amerikoje informacijos nepaprastai lengvai patikrinamos. Tai liudija, kaip vis dėlto dažnai pasitaiko didelio autorių (šiuo atveju greičiausia jų techninių pagalbininkų) nerūpestingumo, tiesiog nepasankumo pažvelgti net ir esamus šaltinius, ir kaip ne visada pamatuoti nusiskundimai, esą, informacijų apie Pabaltijo kraštus visiškai nėra.

Idomu, kad kitot vietoj (134 psl.) teigiama, esą lietuviai savo nepriklausomybę paskelbė tuojuo po karo paliaubų. Tai išeitu,

jog tas paskelbimas buvo maždaug lapkričio mėnesį, 1918 metais. Iš tikrųjų, karo paliaubų paskelbimo dieną Lietuvoje jau buvo sudaryta pirmasis ministrų kabinetas. Tai latviai atuntą dieną po karo paliaubų oficialiai paskelbė savo nepriklausomybę. Bet skubantiems tu klausimų studijozams, matyt, ne taip jau lengvai sekasi suvokti, kas yra kas Europoj, ir latviai su lietuviais jiems labai lengvai susipainioja...

Nelengva jiems atrinkti ir pasikrų įvykių reikšmę. Juk ir Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą galima pririnkti ne vieną. Jei kas randa duomenų apie 1917 metų Vilniaus konferencijos nutarimus, tai ir tos konferencijos datą galėtų laikyti nepriklausomybės paskelbimo data, lygiai kaip ir įvairių seimų bei konferencijų panašius nutarimus užsieniuose.

Apie Pabaltijo kraštus Hooveris savo knygoje taip užsimena (123 psl.):

"Su tomis komunistinėmis problemomis buvo susiję ir įvykiai Baltijos valstybėse. Jos keturios — Suomija, Estija, Latvija ir Lietuva — nusikratė Rusijos jungo ir sudarė savo reprezentacines vyriausybes. Kiekviena buvo užpulta komunistų, tarptautinės konspiracijos, ginkluotų pajėgų, arba ir abiem būdais. Mes ėmėme rūpintis jas maistu, vaistais ir apranga tučiuojau, kai tik pradėjo veikti mūsų organizacija. Tuo būdu mes tapome jų rūpesčių liudytojais, kartais net dalyviais, ir čia mums buvo reikalinga prezidento pagalba. Kiekviena naujoji respublika buvo atskira problema".

Sustojęs plačiau ties Suomijos bėdomis, autorius toliau sako: "Mūsų problemos su kitomis trimis Pabaltijo valstybėmis, Estija, Latvija ir Lietuva, buvo begalinės.

"Žmonių emancipacija niekur kitur nėra vykusį tokiose prietrenkiančiose aplinkybėse. Tai buvo trys neslaviškos gentys, galbūt šiek tiek giminingos su suomiiais ir vengrais [čia vėl tai, kas autoriaus girdėta apie estus, priskirta visoms trimis tautomis! — vr.], įsikūrusios šiuose plotuojau po karo paliaubų. Tai išeitu,

šimtmečius pergyveno tai vokiečių, tai lenkų, tai rusų priespaudą. Joms vyravo svetimos aristokratijos, susidariusios iš pirminių įsibrovėlių palikuonių Pabaltijo vokiečių baronų — "Baltų" — sumišusių su rusų bajorais. Ši viršutinį sluoksnį sudarė stambūs dvarininkai ir pramonininkai. Bet tos gentys per šimtmečius pasireiškė nepaprastu intelektualiu atsparumu prieš germanizaciją ir rusifikaciją. Jos išlaikė savo kalbas, savo kultūras ir tikėjimą, kad kada nors ateis laisvė".

Vėl autorius kiek plačiau sustoja ties Latvijos išsilavinimo įvykiais, kadangi jam, matyt, teko daugiau susidurti su Latvijos prezidentu K. Ulmaniu, Amerikoje augusiu, išsimokiusiu ir buvusiu ekonomijos dėstytoju aukštoje Amerikos mokykloje. Tačiau ir tie pasakojimai labai jau epizodiški, toliki nuo faktiškų svarbiųjų įvykių eigos. Lietuvą autorius mažiausiai matė, tad ir kalba apie ją trumpiausiai:

"Lietuva buvo maždaug West Virginijos dydžio, su maždaug 2,000,000 gyventojų. Lietuviai paskelbė savo nepriklausomybę tučiuojau po paliaubų paskelbimo. Netrukus po to įsiveržė į ją sovietinės armijos, bet nudrįskusi 25,000 kaimiečių pajėga rusus nugalėjo. Mūsų pagalba maistu suteikė jėgų naujai respublikai".

Kalba apie mūsų kraštus baigiama skyreliu, pavadintu "Keturių Pabaltijo valstybių gimimo epilogas":

"Taikos metais prieš 1938 tuosius buvau kviečiamas aplankyti eilę Europos kraštų ir juose pasisvečiuoti bei priimti dėkingumą už Pirmojo Pasaulinio Karo meto patarnavimus. Jų tarpe buvo Suomija, Latvija, Estija ir Lietuva. Priėmęs tuos kvietimus,

MINTYS APIE VINČĄ KUDIRKĄ, VINCO KUDIRKOS LIETUVĄ, JO ŽODĮ IR DABARTĮ

ALGIMANTAS MACKUS

Jeigu daktaro Jono Basanavičiaus Aušra ir nebūtų suvaidinusi tokio didelio vaidmens mūsų

1938 metų sausio mėnesį aš praleidau kelias dienas Suomijoje, Latvijoje ir Estijoje, kur man buvo parodyta daug vašingumo.

"Išitkinau, kad keturios Pabaltijo valstybės naudojosi aukščiausiu gyvenimo standartu iš visų Europos vietų!!! — vr.]. Išskyrus Suomiją, jų užsimojimai sukurti laisvų žmonių reprezentatyvias, konstitucines vyriausybes nebuvo sėkmingi. Daugybę grupinių politinių partijų trijų valstybių parlamentuose prieš keletą metų buvo sukūrusios administracinį ir ūkinį chaosą, ir jau prieš mano apsilankymą visos tos valstybės turėjo fašistines vyriausybes, su švelniais, bet ryžtingais diktoriais. Ulmanis buvo buvęs nesuvaldomo parlamento išbalnuotas iš valdžios, bet dabar jis vėl buvo prie vairo.

"1940 metais trys mažos Pabaltijo valstybės buvo užgrobtos komunistų. Ulmanis buvo paimtas į Rusiją kaip kalnys ir ten kalėjime numarintas. Komunistams šiose trijose valstybėse viešpataujant, prasidėjo baisi likvidacijų, deportacijų į Sibirą ir pagrobtyčių ūkių rusiškos kolonizacijos era.

"Šios vakarietiškos civilizacijos valstybės gali būti kada nors atkurtos. Rasės, kurių tradicijos yra pergyvenusios tūkstančius metų svetimos priespaudos, nelengvai žūsta".

— vr.

tautinio atgimimo laikotarpyje, šiandieną ją minėtume vien dėl to, kad pirmasis jos numeris galutinai grąžino mūsų tautai nepaprastą dvasios milžiną: Varpo įsteigėją, rašytoją, publicistą ir Lietuvos Himno autorių daktarą Vinčą Kudirką.

Norint išsamiai kalbėti apie Vinčą Kudirką, reikėtų kalbėti apie visą devyniolikto šimtmečio pabaigos Lietuvą, kurioje, vyskupo Antano Baranausko žodžiais tariant, nebuvo "nei rašto nei druko".

Nebuvo šviesus anos Lietuvos vaizdas, nebuvo sau pačiam šviesus Vinco Kudirkos gyvenimas ir nebuvo perdaug šviesus jo paliktas žodis, surinktas į Laisvų Valandų, Satyrų bei Tėvynės Varpų puslapius.

Vincas Kudirka, sugrįžęs lietuvių gana romantiškos Aušros dėka, savo darbuose tai romantikai nepasidavė. Būdamas "jautrios sielos žmogus", kaip jo biografiniuose metmenyse paįprastai sakoma, Vincas Kudirka anu meto Lietuvos gyvenimą lietė ne baltomis pirštinėmis, bet nuoga realisto ranka.

Aušra ir Varpas — du neblunkančiomis raidėmis įrašyti mūsų spaudos istorijon laikraščiai — nežūrint to, kad jie vienas antrą papildė, ir kad Varpo linija tam tikra prasme buvo logiška išdava anksčiau ėjusios Aušros, paliko gana skirtingi. Basanavičiaus Aušra, daukantiškai kėlus senosios Lietuvos valstybės ditybę, romantišką, sentimentalų žodžių kurstydamą

lietuviškos sąmonės ambiciją, į pilką žemę rečiau nusileisdavo. Tuo tarpu Varpas, o vėliau to paties Vinco Kudirkos vedamas ūkininkas, gyveno laike, kuris buvo "čia ir dabar". Tačiau dėl to Aušros reikšmė nė truputį nesumažėja: ji parengė dirvą Varpui ir be jos šiandieną įsivaizduoti Varpą būtų labai sunku.

Nors visas lietuviškas darbas devyniolikto šimtmečio galimas skaityti savo rūšies romantika, atkakli "litvomanų" sentimentu, betgi Vincas Kudirka ir jo laikraštis paliko tikras, nenušalvintas anos Lietuvos ir ano meto veidrodį. Ir šios įžanginės mintys Vinco Kudirkos metų praga atsirems jo rašto: jo poezijos, jo satyros ir jo publicistikos.

Vinco Kudirkos svarba mūsų raštui, be abejonės, nelygintina su Donelaičio, Baranausko ir Maironio. Aukštos literatūros, jai paskyręs vos keletą paskutiniųjų savo gyvenimo metų, Kudirka, atrodo, net nėra siekęs. Jo žodis, kaip ir didžioji dalis anu meto lietuviškos raštijos, pirmoje eilėje tarnavo tautinio atgimimo skatinimui.

Net ir Anykščių šilelis, tas vienas iš pačių mažiausiai angazuotų devyniolikto amžiaus mūsų literatūros darbų, taip pat buvo išauktas ne literatūrinės kūrybos reikalo, bet Varnių kunigų seminarijos profesoriaus Gapšio nepalankių pastabų apie lietuvių kalbą, kuri, minėto profesoriaus nuomone, netinkanti geriems literatūros veiklams rašyti.

Kudirkos literatūrinis darbas šakojasi keliomis kryptimis: jis rašo satyras, jis verčia Schillerį, Byroną, jis skelbia publicistiką. Jau vien iš jo pasirinkty verstų veikalų, kaip Orleano Mergelės ir Viliaus Telio, galime pastebėti, į kurį tikslą veda jo literatūrinis darbas, kuriais tikslais jis rašo eiles, beletristiką ir straipsnius.

Visoje jo literatūrinėje darbuotėje, grynai literatūrine prasme šnekančios, išsiskiria jo satyros, iki šių dienų mūsų literatūroje palikusios beveik vienintelės šio žanro atstovės. Satyroje Vincas Kudirka parodo nepaprastą rašytojui būtiną pastabumą, o tai leidžia spėti, kad Vincas Kudirka, jeigu sąlygos jam būtų leidusios daugiau atsidėti grožinio žodžiui, šiandieną būtų buvęs vienas iš didžiausių lietuvių prozaikų.

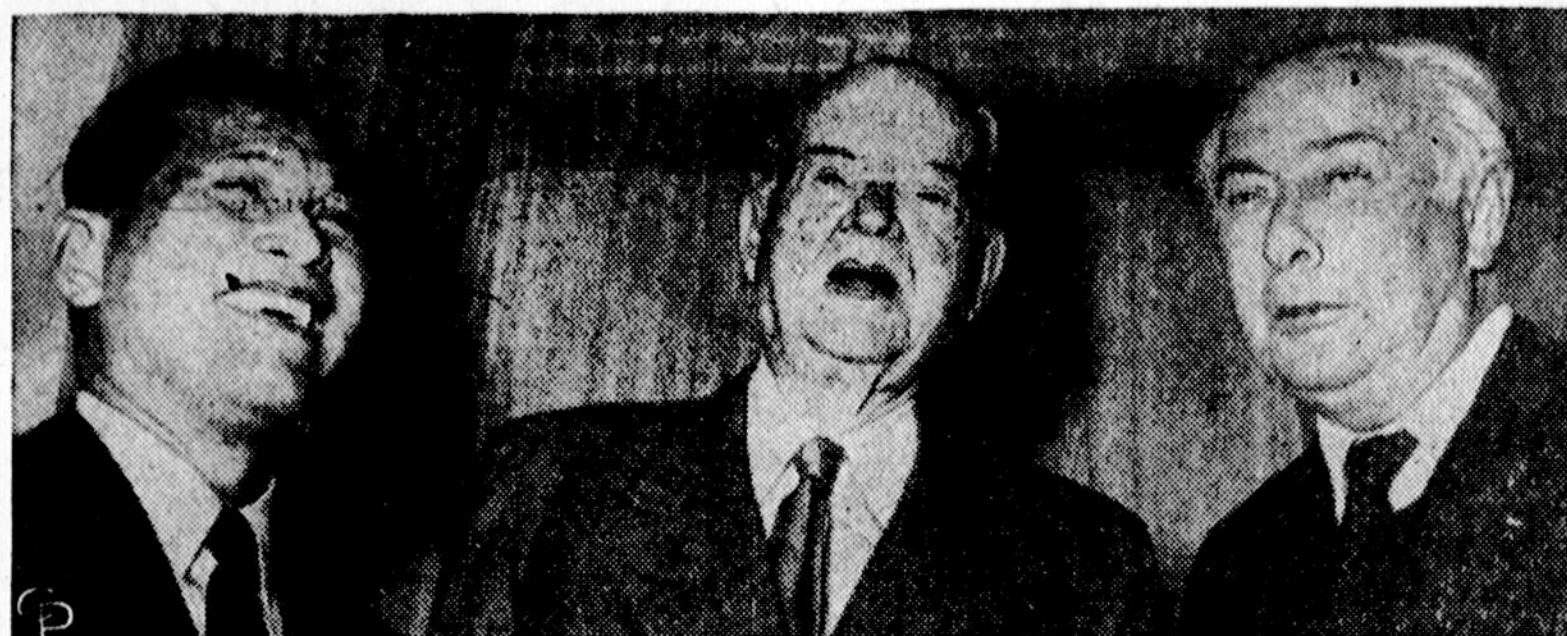
Viršininkų autorius pasirodo turįs ir kitą mūsųose iš tikrųjų retą dovaną, kuria iš vyresnės kartos mūsų rašytojų tegalėjo didžiuliais Jurgis Savickis. Ta dovana: mokėjimas literatūriškai nusišypsoti.

Vinco Kudirkos poezija, surinkta į Laisvas Valandas, deja, tebuvo tik eiliuotai, kartais net ne visai sklandžiai, surašyta proza, kurios turinys buvo bendras tiek jo satyroms, tiek publicistikai. Visa jo kūryba, taigi ir poezija, iš esmės yra vienos temos, nusakytos Varpo eilėraštyje keturiais žodžiais: "Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite", skirtingomis literatūrinėmis formomis išreikštos variacijos. Pats skelbęs eilėdaros taisyklės, pats būdamas mūsų literatūrinės kritikos pradininkas, Vincas Kudirka, kaip turbūt pasakytų Antanas Miškinis, poetas "iš dūšios" nebuvo. Jo požiūris į ano meto lietuvių, o taip pat ir savo, poeziją išryškėja 1890 metų Varpo šeštame numeryje. Vincas Kudirka rašo:

"Nuostabi gegužės mėnesio įtaka, o ypač poetams. Tegu tik gaivinančių oru ant jų pūstelėja — tuojau tie nelaimingi taiso sau pentinus, baltuoja pegasus ir žingine, šuoliu, rįščia, zovada — joja. Poetai — na, tegu sau, bet jų pegasai (kalbu apie šių dienų Lietuvos poetus) — Dieve meliausias! vienas aklas, kitas šlubas, trūčias, bet klūbas, ketvirtas tik oda ir kaulai — retai kur pamatysi geresnį darbinį arklį, o jau apie stoninius eržilus tai nėra ką nė kalbėti — visai tokių nerasi. Žiūrint į lietuviškus pegasus, atrodo, kad juos žydeliai Parnase pirkto turguje kaip atlaikus, ilgą laiką važiojo vandenį, o paskiau dėl odos pardavė šių dienų Lietuvos poetams.

Ką daryti? Neturėdami geresnių, jojame ir ant tokių, ragindami juos pentiniais, čiulpiamu lūpmis ir rėkimu naaa! Tie patys pegasai, turbūt pajutę ant savo strėnų jau ne žydo botagą, tik lengvumą poeto, nežemiško sustėrimo, muistos ir užrieto uodegas šokinėja. Atsimenu, kad gegužį ir mano kumelpalaiškis (nors ploja šonais) šoko pietu ir spardėsi. Norėjau tada viską eilėmis rašyti. Bet atsiminęs, kad net ir eilėmis rašyti turi būti tinkama vieta ir medžiaga — nuolat stabdžiau savo pegasą eiliuotais žodžiais (pegasai kitaip nesupranta):

(Perkelta į 4 psl.)

Prezidentų susitikimas. — Filipinų prez. Carlos Garcia (kairėje) ir Vakarų Vokietijos prez. Theodor Heuss (dešinėje), viešėdami JAV-se valstybiniiais reikalais, aplankė ir buv. JAV prezidentą Herbertą Hooverį.

P A S A K A

BALYS GRAŽULIS

(6)

Ponas Goldas buvo ją besivejęs, bet susilaukė ir grįžo prie stalo. Pastovėjo, pagalvojo ir ramiai, net juokaudamas atsispašė:

— Prašau atleisti už mano duktės sukelto sceną. Vieni juokai... Susipyko su savo sužadėtinu ir dabar visų jo draugų nenčia. Kaip ir visos merginos — supykė ir ketinsingos ir aklos. Nekreipkit dėmesio. O pakviečiau jus pasveikinti. Visada laikau savo pareigą naują firmos tarnautoją asmeniškai priimti, palinkėti sėkmės. Taigi, džiaugiuosi, kad jūs savo nepaprastą talentą nutarėt mūsų firmai atiduoti. Taip, taip, nuostabų talentą! Mačiau jūsų piešinius ir kalbėjau su Benjaminu. Nuostabu, neišsivaizduojama! Tokio vyro mūsų firmai senai reikėjo!

Etelės išgąsdintas Petras pradėjo atgauti kvapą. Pakilo ir murmėjo:

— Labai ačiū, ačiū...

— O, sėskit, sėskit, prašau! Aš turiu laiko. Ir jums nėra ko į darbą bėgti. Juk jūsų darbai ne skubos, o vaizduotės reikia. Sėskit. Vakar Etelė man pasakojo apie jūsų nuomonę dėl dabar vykstančios Ritos Maru kvailystės. Tikrai, pasakysiu, jūsų vaizduotė retai ir verta dėmesio. Taip taip, aš nesijuokiu. Vėliau aš pergalvojau ir pamačiau, kad jūs įsitikinime kažkas yra. Ir kaip kitaip! O, nepamanykit, kad ir man romantiškos kvailystės rūpi. Aš esu biznio žmogus, realistas. Pagaliau, mano amžius... Kaip sakiau, esu biznieriūs. Į jūsų sumanys žiūriu, kaip į biznį.

Štai mano pasiūlymas: jums Rita Maru, o man reklama.

Paskutiniai jo žodžiai Petrą lyg elektra nutrenkė.

— Aš jūsų nesuprantu, visai nesuprantu... — sumišęs ir susijaudinęs šnabždėjo.

— Na, na! Juk tai jūsų paties sumanymas. Pasakysiu aiškiau. Jūs tvirtinat, kad galit sužinoti mūsų išsakymą. Gerai, aš tikiu. Bet jūs neturit užstato, o aš turiu ir esu pasiruošęs jums padėti.

— Norit man duoti užstatą?

— Taip. Ir čia pat pasakysiu — ne iš geradarystės, bet iš apskaičiavimo. Tik pagalvokit, jeigu jums pasisektų, tai būtų milžiniška reklama mano firmai. Mano tarnautojas laimėjo, ir aš daviau užstatą! Pagalvokit! Didelė reklama ir labai pigi. Juk užstatas nepražus. Atsiimsiu. Dabar suprantat?

— Aš nežinau, ponas Goldai... Viskas taip staiga... Vieną galvoti, o kitą daryti... Aš taip sumišęs...

— Suprantu, suprantu, kitaip ir būti negali. O viskas labai paprasta, pigu ir jokios rizikos. Nei jūs, nei aš niekuo nerizikuojam. Klausykite. Jei jus pagautų, net jei jus pagautų į namus laužiantis, mums išeitų į naudą. Nenubaus, nebijoit, mano advokatas ištrauks. O pagarsėsit tiek pat, kiek ir mūsų įspėjės. Bet nepagaus, aš tuo pasirūpinsiu. Kai ko imuos, tai ir įvykdau. Aš pasamdysiu žmones paruošti kelią. Jums liks tik eiti, lyg į savo namus.

Tačiau Petras papurtė galvą.

— Aš žinau, kad nepagaus. Čia juk pasaka. O jeigu pasaka, tai visi sargai miegos ir durys bus neužrakintos. Argi jūs to nesuprantat?

Dabar atėjo eilė sumišti ponui Goldui. Valandėlę jis žiūrėjo į Petrą akis išmeigęs, aštriai galvodamas. Paskui, visai neįprastu ponui Goldui balsu, suriko:

— Po galų! Po galų! Jūs tikras genijus! Man net gėda, kad aš to nesupratau. Tikrai taip, kitaip ir būti negali! — ir jis pradėjo kvatotis.

Po kurio laiko, skaniai išsijuokęs, ponas Goldas grįžo prie reikalo.

— Tai ką, sutarta!

Petras nutvėrė jo ranką:

— Nežinau, kaip aš jums atsidėkosiu...

— Ir nereikia. Aš juk laimėsiu nemažiau už jus. Taigi, eikit, ir tepadeda jums laimė! Jei pavyks sužinoti, rytoj aš išrašysiu čekį, o jei nepavyks, kągi, mėginsim ir iš nesėkmės šį tą išspausti.

Angelė tuojau pastebėjo, kad su Petru kažkas nepaprasta nutiko. Atrodė nukaitęs, akys blizgėjo. Ir jis prie jos bėgtė bėgo.

— Angele, Angele! Aš toks laimingas! Toks laimingas!

Jis griebė seserį į glėbį, bučiavo ir šaukė:

— Aš toks laimingas!

— Kas atsitiko? Sakyk? Paleisk, žmonės žiūri!

Jis tik nusikvatojo, papurtė ją ir nubėgo laiptais žėlyn.

Visą dieną darbe Angelė nerimo, negalėjo sugalvoti, kas galėjo Petrui nutikti. Iš

darbo ji parbėgo uždususi, išsiganusi — per dieną nerimas buvo į baimę išaugęs. O Petro namie nerado. Ir vakare jis namo neparėjo. Ir Jonas tą vakarą neatėjo. Sėdėjo ji su tėvais prie televizijos aparato, o nieko nematė, nei girdėjo. Motina dūsavo, tėvas keiksnėjo ir visi drauge kankinosi nežinioje. Atėjo vidurnaktis, praėjo, o Petro vis nebuvo.

Iš Goldo prekybos namų išbėgęs, Petras lėkė, lyg pamišęs. Lėkė, nežinodamas kur ir ko. Klaidžiojo gatvėmis, vaikštinėjo parkais, išmuko iš miesto į laukus. Vis skubėdamas, nerimdamas. O buvo taip smagu ir gera, kad norėjosi išglamonėti visą pasaulį. Tik po keletos valandų, nusibastęs, išvargęs jis nugriuvo pakrūmėje prie upės. Gulėjo aukštelininkas, ir padangė plūduriuojančius debesėlius įsižiūrėjęs. Nervai buvo apimę, širdis nesidaužė, tik migdantis, saldus snaudulys merkė akis. Keletą kartų mintis, kad jis gali pavėluoti, kad mįslė gali būti įspėta šį vakarą, mėgino sutrikdyti jo pasitikėjimą, bet jis ją lengvai nurydavo. Jis pasaką suprato ir tik jis įspės. Ir net juokas ėmė, Goldo patarimą prisiminus.

Geriausią būtų įsmukti, Ritai Maru esant miesto aikštyne, pasislėpti po lova ir laukti jos pareinant, — mokė ponas Goldas.

— O, ne, taip negalima! — griežtai tada pasipriešino Petras. Jis nežinojo, kodėl negalima, bet pasipriešino. Ir dabar dar iš to patarimo juokėsi, tik dabar jam jau buvo aišku kodėl. Juk sargai miegos ir durys bus atrakintos! Nuėjęs anksčiau, jis matytų ją nusirengiant, o tai jau negražu, negalima. Nei viena moteris nemėgsta būti stebima.

Pamažėl mintys blanko, akys užsimerkė,

ir Petras užmigo. Atrodė, kad vos akis sumerkė ir paukščiui krūmuose garsiai klyktelėjus prabudo, o kai pravėrė akis, pamatė žvaigždes danguje. Pašokęs apsidairė — naktis. Ir laikrodžis rodė jau po vidurnakčio esant.

— Patš laikas, — pagalvojo jis ir pasuko į miestą.

Nebėgo, nesijaudino, žengė ramiai pasitikinčiu žingsniu, ir jautėsi pailsėjęs, stiprus. Galvojo aiškiai, lyg apie kokį darbą: — Dabar ji turėtų būti miegamajame. Tegul, reikia duoti laiko pasirouoti miegui. — O kiek vėliau: — Dabar jau ji lovoje, snaudžia. Nuėsiu pačiu laiku, kai bus jau užmigusi. Ji turi miegoti man įeinant.

Tačiau po valandėlės nerimas pradėjo skverbti į širdį. Su kiekvienu žingsniu vis gilyn, gilyn. Augo ir plėtėsi, spartino žingsnius, nuslopino mintis, svaigino. Jis mėgino valdyti, kad nebėgtų, mėgino susikaupti, apsispręsti, ką kuriuo metu veikti — veltui. Net Ritos Maru adreso negalėjo prisiminti. Neprisiminė, o neįsiganando,ėjo lyg kieno už rankos vedamas. Ėjo ir nieko nematė. Ėjo lyg per užburtą miestą. Nieko nesutiko, nė garso negirdėjo, tartum visi miegotų.

Prie Ritos Maru kiemo vartų jis stabtelėjo. Žvelgė pro sunkių geležinių vartų virbalus ir pamatė už jų į mūrinį vartų stulpą atsišliejusį sargą. Toliau, didžiuliu medžių apsupti, dunksojo rūmai. Blyškioje žvaigždžių šviesoje jie atrodė nuostabiai pilimi. Ir rūmai ir sodas, ir sargas miegojo. Petras ir pats jautėsi lyg sapne. Tik sapne atidarai, sugirgždini duris, o sargas nenubunda. Tik sapne rakto nereikia.

(Bus daugiau)

ZODIS VERŠKLENTOJAMS, kurie ašarodami patys sau kenkia

B. PETKUNAS

Mūsų tarpe, o ypač mūsų spaudoje labai mėgstama kalbėti apie tremties vargus ir negeroves:

— Žiūrėkite, pas mus partijų priviso, viena kitą besmaugiančių ideologijų išbujojo. Tai būtų dar pusė bėdos, bet jos pešasi. Ir dažniausiai dėl niekų. Žiūrėkite, partijų ir grupių rietenomis išmarginti visi spaudo puslapiai.

— Ištautėjimo banga siaubia mūsų eiles. Vaikai su tėvais gimtąja kalba jau nebesusikalba. Svetimi papročiai, svetimos manieros piktžolėmis nustelbia mūsų gerųjų papročių lauką. Baisu!

— Aukso vėris darosi mūsų dievaikiu. Sumateriųjų jėgas ir egoizmas švilpia visais kampais. Traukiamės, kaip sraigės lukštai: po manęs tegu ir visuotinis tvanas, svarbu, kad aš gerai gyvenu.

— Nutrukę mūsų ryšiai su tėvyne. Ten, anapus, mūsų brolis dejuoja po raudoną leteną, o mes nieko nedarom. Kur pasaulio teisybė, kur valdžios, kur mūsų veiksniai? Žiūrėk, kaimynas tėvynės ilgesio kirminą diena dieną degina marina ir nenumarina. Moralė rieda stačion pakalnėn, ir mus užviešpatauja ištisimas, apatija ir visuotinis pesimizmas.

Šitą minorinę dainą būtų galima tęsti be galo. Jau šiais mūsų verkšlenimų tonais pradėjo savo propagandoje net anos pusės laikraštukas naudotis. Žiūrėkite, ką rašo jūsų pačių spaudo. Esate, kaip grybai, iš kelmo išspirti, pūstate savo dviasia ir baigiate nuskursti. Grįžkit namo.

Taigi, ar neperdaug juodų dazų talse korbos ir mūsų rašytam žody?

Blauviai žiūrint, taip baisu nėra. Bet blogiau, kad mes tų juodumų gal net specialiai ieškome, o blogiausia, kad iš tų negerovių ir ydų kalamės kapitalą savo pačių nenaudai.

Mūsų spaudo daugumoj yra ideologinė. Todėl ir ideologinė polemika yra neišvengiama. Kokiu mastu ta polemika lieka laikraštinės etikos rėmuose, neišeidama į paprasčiausius asmeninius pasikolijimus, priklauso nuo redaktorių ir juos diriguojančių galvų. Nemanau, kad kurio nors išiešvijos laikraščio pagrindinis uždavinys (išskyrus komunistų spaudo) būtų kitas: kolioti, tik savo krautuvėlę ant šakių į žvaigždes keliant.

Tremtis neatima žmogaus ideologinio apsisprendimo teisės. Būtų visai juokinga puoselėti išiešvijoje kokį tai "man vistic pat tipą" ideologine prasme. Todėl sveiki šios kovos aidai tremties gyvenime yra natūralūs. Labai būtų pragaistinga džiaugtis pasaulėžiūriniais gluosniais: iš kur vėjas pučia, ten ir linkstu.

Kita kalba apie mūsų partijas, pasinešusias politinio veikimo linkme. Kiekvienos partijos politinė bazė yra valstybė, nėra valstybės, nėra šios bazės. Politinės partijos veikla už valstybės ribų yra tik teoretinė spekuliacija, bet jokiū būdu ne realus faktorius valstybės santvarkos nustatymo prasme.

Bet ir šitą teoretinių spekuliacijų mūsų spaudo, priklausanti nuo srovių, negali atsidėti. Kad mūsų visa srovinė veikla kartais pasineša smulkmenų sunkliuosna, tai priklauso nuo ideologinių apaštalių bei partijų lyderių erudicijos. Buvo ir bus žmonių, kurie pšensta savo pračties prosvaisčių lukštę. Nieko neužmiršo — nieko nepasimokė.

pradeda veikti nepermaldaujamas asimiliacijos dėsnis. Prieš šį reiškinį nėra radikalių vaistų. Galima nagrinėti ištautėjimo problemą ligi nuobodumo, galima siūlyti įvairių receptų, bet tikrų stabdžių bus sunku surasti. Dar tėvynėje tautiškai suformavusiam tremtinių sluoksniui negrešia joks ištautėjimas. Šis sluoksnis nebegaali asimiliuotis nacionaline prasme, kad ir kaip besistengtų. Greičiau jis pavirs nacionaline karikatūra, negu naujos tautos nariu.

Jaunimą, tremty užaugusį bei subrendusį, galima tik tiek pozityviai paveikti, kiek mūsų šeimose bus tvirtai įsišaknijęs tautinės atsakomybės jausmas. Žinoma, tai nereiškia, kad mūsų vaikai šimtu procentų pavirs kitataučiais. Susikurs naujas tipas su svetimu lukštu, bet su tautiniu, iš tėvų paveldėtu branduoliu.

Kiek su šiais naujos rūšies lietuviais pajėgsime susikalbėti, priklausys nuo mūsų tautinio objektyvumo. Kad su jais, taip vadinamais suamerikonėjusiais jaunuliais, galima susikalbėti, ir kad jie nėra absoliučiai negatyvūs mūsų tautos atžvilgiu, rodo daugelis pavyzdžių. Todėl ir šitas ištautėjimo reiškinys neturėtų būti traktuojamas, kaip paskutinis tautinės mirties antspaudas.

Tėvynės reikalų nė vienas neužmiršo. Mus jaudina, kad apie ją labai maža konkrečių patiriami. Kol nebus laisvo susisiekimo su palikta tėvyne, kol negalėsime jai laisvai nuvažiuoti ir laisvai atgal sugrįžti, tol ši brangi žemė bus tik baugių spėlojimų šalim. Bet mūsų padėtis šiuo atžvilgiu vistic geresnė, kaip, pvz., vokiečių tremtinių iš Prūsų ar Sudetų; jiems nepalikta net ir teoretinių galimybių tėvų žemėn sugrįžti. O mes juk žinome, kad mūsų tėvynėje gyvena lietuviai, kad jie lietuviškai kalba ir, būkim tikri, lietuviškai ir galvoja.

Būkime realūs. Naudojimas civilizacijos laimėjimais, rūpinimasis materialine būkle anaipol nėra tautinių reikalų išdavimas. Turėtų būti džiugu, kad tautietis užsieny įsigijo nekilnojamojo turto, susikūrė pakenčiamas materialinio gyvenimo sąlygas ir tvirtai atsistojo ant kojų nors ir svetimoje žemėje, netapdamas našta kitiems. Ir kad daugelis mūsų kultūrinių bei visuomeninių užsimojimų realizuojama, tai didžiųjų dalimi tik ir tepriklauso nuo to, kad esame susikūrę pakankamas ekonomines sąlygas.

Visokių verkšlenotojų, nostalginių, apsigimusių pesimistų ir be žiburio rasime visada ir kiekvienoje visuomenės grupėje. Mes neturime jokios objektyvios teisės teigti, jog tremtis neišven-

giamai esanti moralinės regresijos šaknis. Tai tegali teigti tik tas, kuris savo pakrikime kitų kaltininkų nežiūri, tik pačią tremtį. Tam jau nebepadėsi.

Mūsų tremties gyvenimas yra daug pozityvesnis ir gal tuo pačiu daug prasmingesnis, negu mes jį savo visokių nusivylimų valandomis vaizduojamės ar plunksnos brūkšniu popieriu išliejame.

Perbėkime kurio nors laikraščio eilutes. Ten lietuviškas vaidinimas, čia lietuviškas koncertas ar net opera su savais dainininkais. Žiūrėk, tautinis pasirodymas Washingtono užpėrečiais metais arba šokių bei dainų šventės. O kur visoki eiliniai susirinkimai, kultūrinių grupių parengimai, sueigos. Šiam judėjimui reikalinga organizacinė ranka, tautinis įsitikinimas visa to prasmingumu ir svarbiausia, energija visoms kliūtims nugalėti.

Ar mūsų jaunimas tremtyje nesiekia mokslo? Jau daug tremtis išleido į gyvenimą šviesaus jaunimo ir verty pasididžiavimo asmenybių. Šitas pažangos troškulis tikrai nesumažėjo tremtyje, gal kai kuriais atvejais šita lietuviška savybė — veržimasis švieson kaip tik čia daugeliu atvejų išryškėjo. Ar mūsų konkrečios pastangos švietimo srityje, pradedant konfesinėmis kolegijomis, savaitgalio vargo mokyklomis ir baigiant lietuviška gimnazija Vokietijoje, tėra vertos tik ranka numoti.

Apsčiai tremties skaitytojo lentynose atsirado naujų lietuviškų kūrinių. Žinoma, dėl jų literatūrinės vertės bei tematikos kai kuriais atvejais galime ir ginčytis, bet faktas lieka, kad tremtis neužšaldė rašyto žodžio. Spaudos skaičius tremtyje irgi ne tik neatėjo prie nulio, bet priešingai — jų kartais ir per daug. Tebūnie tik tiek skaitytojų.

Žymų viso kultūros baro darbuotojų skaičių sudaro idealistai, kurie tik atliekamu nuo kasdieninio darbo laiku varo šį pasigėrėtiną tautinio įnašo barą. Kas svarbu, kad šis darbas dirbamas be materialinių užkulisų, be medžiaginio atlyginimo, gal priešingai, kartais nukentčia ir savišienė. Todėl neteisinga šių žmonių pastangas nuneigti ir kolioti juos, kaip tai anos pusės spaudo daro ar ir čia kai kurie trumpų mėlų kojų firmos akcininkai priitaria. Reikia atminti, kad viso mūsų kultūrinio baro pastangos nėra remiamos jokiomis valstybinėmis pastangomis ir šio veikimo užnugary nėra jokių biudžeto etatų.

Pora žodžių ir apie mūsų materialinę būklę. Emigrantui neberiamos gėrybės iš rankovės. Sakoma, pirmasis šimtmetis emigrantui pats sunkiausias, po to viskas eis jau gerai. Bet mūsų didelė dauguma vis dėlto pajėgė Amerikoje ir kitose pasaulio šalyse pakenčiamai materialiskai susitvarkyti jau ir pirmojo emigracijos šimtmečio pradžioje. Ži-

MINTYS APIE VINČĄ KUDIRKĄ...

Tprrru pegase iš Parnaso, nesispardyk sveiks! Dirstelk tik į savo šonus: ar tau griūt nereiks?"

Jo pasisakymas viską norėjus rašyti eilėmis, mūsų galva, rodo patį Kudirką gerai supratus savo eilėraščių paskirtį ir, reikia manyti, nepretendavus į tikros poezijos lauką. Antra vertus, jo žvilgsnis poezijon, paraidžiui skaitant "net ir eilėms rašyti turi būti tinkama vieta ir medžiaga", buvo toks, koks paprastai atsiranda, žvelgiant į antrą eilės reikšmės darbą.

Priimdami mintį, jog Vincas Kudirka, tiek besisielojęs Varpo eilėraščių skurdumu ir tuo pačiu skyres autentišką poeziją nuo "kaltinės", žinojo savo eilių vertę, galime klausti, kodėl jis iš viso jas rašė?

Kudirkos eiliuota patriotinė didaktika (čia, savaime aišku, nekalbam apie kelias jo pasakėčias ir eilėraščių Valerijai) turėjo mesti dar vieną grūdą Aušros išpūrenton dirvon: vietoje sentimentalios romantizmo, vietoje perdėtos odės Lietuvos praeičiai, ji turėjo būti konkretesnis, heroizmo spalvomis nudažytas šūkis daugiau emocijomis negu protu pažadintai lietuviškos visuomenės daliai, galbūt nepajėgiančiai plakti be tam tikros sentimentų, uždegančio heroizmo bei patos dozės. Ji, turbūt, didesnę atbūdančios lietuviškos sąmonės dalis, lyg pilnai neįsidedę laužas, metas nuo meto turėjo būti pakurstoma; ji, išgirdusi arba tardama Lietuvos vardą, privalejo išgyventi pakeltą kraujo spaudimą, kuris pabudintų ją iš apatijos ir nedrąsos, tartum iškilmingas maršas frontan žygiuojančiai divizijai, eiti savo kovos keliu pakeltomis gal-

nomas, kas tėvynę paliko užsidirbtą stamboką nekilnojamoj turta, kas turėjo gerai apmokamą profesiją ar tarnybą, tam tremtis "nesuras čia pilnutinio pakaitalo prarastai materialinei praeičiai.

Daugumas iš taip vadinamos pilkosios tremties masės sugebėjo medžiagiškai ant kojų atsistoti, gal kai kuriems Vakarų civilizacijos laimėjimai net daugiau galimybių suteikė, negu jam būtų pasisekę praeito meto tėvynės sąlygomis.

Vargo pelių eilės, žinoma, neįsimirė. Priežastys glūdi senatvėje, ligoje, tam tikrų susidėjusių nepasisekimų grandinėje, o kartais ir visiškame apsilėidime. Šių žmonių grupei mūsų tautinė pareiga padėti visomis galimomis pastangomis.

Bet štai dar vienas verkšlenotojų priekaištas. Kas iš tų kultūrinių pastangų, kas iš tų materialinių gėrybių ir pagaliau, kas iš tos laisvės, kad tėvynė paprasta, kad vaikščioju svetimas tarp svetimų su tuo sunkiu tremtinio antspaudu, kaip koku Kaino ženklą.

Pesimizmu, visuotiniu pasinėrimu nostalgijon bei totaline rezignacija nei per sprindį padėties nepakeisime. Mūsų tremtis yra susidariusių politinių aplinkybių istorinis faktas. Šį faktą galime tik kūrybinio darbo pastangomis ir viltimi bei šviesaus tėvynės rytojaus tikėjimu padaryti lengviau išgyvenimą. Emigracinis pesimizmas yra pirmasis laidas karstan, stipriausi nuodai tautinei sąmonei numarinti ir yra vanduo ant tų malūnų, kurie mums šios tautinės mirties linki.

vomis ir priekin atmetomis krūtinėmis.

Toks šūkis buvo reikalingas ano meto lietuviui, toks šūkis reikalingas ir šių dienų mūsų žemės žmogui tėvynėje ir svetur. Anuo laiku jis buvo kudirkas "kelkite", o šiandieną plačiai mūsų visuomenei jis yra brazdžioniškas "Lietuva — žemės žodį švenčiausias!" (Dabar mūsųose ypatingai madingi masiniai tautiniai susibūrimai, kaip dainų šventės, tautinių šokių festivaliai, jaunimo ir senimo kongresai nėra pirmoje eilėje tikri kultūriniai pasireiškimai, bet tam tikros platformos, tam tikros sąlygos, gaila, kartais net labai tuščiai sušukti: "Lietuva, patogiai pragai pasitaikius, aš pasiryžęs mirti dėl tavęs!")

Vinco Kudirkos eilėraščiai, kurių jis parašė apie vieną dešimtį, kaip minėjome, nebuvo tobuli, bet jie buvo tobulesni už visus Aušros ir didelę dalį Varpo poetinių bandymų. Tačiau, jeigu mes norėtume surasti pagrindinį Vinco Kudirkos žodinės kūrybos motto, jo, mūsų supratimu, tektų ieškoti ne kur kitur, o Laisvų Valandų darbuos. Tas motto — paskutinė strofa iš eilėrašcio Ne Tas Yra Didis:

Drąsiu tikrai tą mes turim vadinti,
Kuris už minties mūs kovoja liuosybę,
Kurs nuomones savo išdrįsta apginti,
Kurs į akis svetui teisybę pasako.

Šie, šiandieną truputį archaiskai skamba žodžiai nusako visą daktaro Vinco patriotizmo ir tautinės veiklos esmę.

Kažkaip baugu eilėraščių pavadinti ir tą, kurį Vincas Kudirka parašė Varpo dešimties metų sukakties proga, tai yra Tautišką Giesmę, kaip ji tuo metu vadinosi, tapusią mūsų tautos malda ir tikėjimu — Lietuvos Himnu. Ir iš Himno eilučių mes vėl galime atsekti jo autoriaus pažiūrą į meilę savo tautai per visą žmoniją. (Dar ir dabar nevisai mirusi tam tikros žmonių grupės pastanga pakeisti Lietuvos Himne keletą žodžių rodo jų visišką Himno esmės nesupratimą, rodo jų siaurą galvosena, su kuria Vincas Kudirka yra nevieną kartą kovojęs ir nuo kurios nekarta ne tik jis, bet ir visos lietuviškas veikimas yra nukentėjęs).

(Bus daugiau)

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

**WILSON and CO.
INSURANCE**

11800 SHAKER BLVD.
Call WY 1-5800

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

**PINIGAI Į
LIETUVĄ**

10 Rublių už \$1.—

Mokestis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA

Kvitas PARŪPINAMAS

EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street

Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.

ir apdrausta.

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

To Our Friends and Patrons

THE HUMPHREY CO**EUCLID BEACH PARK**

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**DAIRYMEN ICE CREAM
COMPANY**

3068 WEST 106th ST.

OR 1-2300

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

**TRUCK DRIVERS UNION
LOCAL NO. 407**

WILLIAM J. WELCH, SEC'Y-TREAS.

2070 East 22nd Street

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

"SGRO'S STOP N SHOPPE"

WE CARRY THE FINEST FOODS AT THE
LOWESTS PRICES

26588 Lake Shore Blvd.

RE. 1-3250

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

**ALLIED ELECTRIC SEWER
CLEANING COMPANY**

R. P. Herschman Prop.

ROTO-ROOTER SERVICE

WEST SIDE
12910 Detroit Ave.
BO 2-4500

EAST SIDE
12824 Superior Ave.
MU 1-7722

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

**THE LAKESIDE STEEL IMPROVEMENT
COMPANY**

5418 LAKESIDE AVENUE

HENDERSON 1-9100

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

**PARSONS AND PARSONS
MAKERS OF WATERPROOF FABRIC COLLARS
AND CUFFS**

Main Office and Factory — 413-15 Huron Road

413 HURON ROAD

CH 1-7723

HOLIDAY GREETINGS

**GEORGE V
WOODLING**

UKINIO GYVENIMO ŽINIOS

Pirmoji 1958 metų pusė prabėgo, dominuojant ūkinei krizei, su ja žengiamieji antrąją metų pusę, tikėdami bei laukdami ekonominio pagerėjimo. Analizuojant teigiamus ir neigiamus ūkinio gyvenimo faktorius, teigiamieji jau darosi sunkesni, — ekonominio gerbuvio ženklai matosi.

Prekybos ministerija tiki, kad ūkinis slinkimas yra jau sustojęs. Mažmenų prekyba, pašokusi į priekį balandžio ir gegužės mėn., nerodo smukimo tendencijos. Prekių gamyba, padidėjusi birželio mėn., gali susvyruoti liepos, rugpjūčio mėn., pažymėtina automobilių ir su jais susijusių gaminių produkcija. Pilno gamyba, pasiekusi 67% savo pajėgumo, sustojo vietoje. Ruduo žada pakilimą.

Gynybės užsakymai, viešieji darbai auga, gyvenamųjų namų statyba gerėja. Kurį laiką vyravęs pesimizmas uždėjęs vietą optimizmui, žvelgiant į ūkinio gyvenimo ateitį metų bėgyje.

Skaitant paskutinę "Furtune" žurnalo ekonominę apžvalgą, optimizmo tikrai netrūksta. Joje sakoma, kad biznis atsigaivimas yra jau įvykęs faktas, klausimas yra tik, kaip greit pagerėjimas augs.

Teigimas yra puikus, bet dar smarkiai diskutuojamas.

Faktas, kad korporacijų investavimas į gamybos pramonę mažėja, faktas, kad inventorių likvidacija nėra sustojusi. Turint šiuos duomenis prieš akis, daugiau pagrindo yra diskutuoti ūkinio slinkimo mažėjimą ar jo sustojimą, ne ekonominį atsigaivimą. Ūkinis pagerėjimas yra lauktinas po to, kai inventorių likvidacija sustoja ir bedarbių skaičius sumažėja — birželio mėn. daviniai parodys daugiau nedirbančiųjų, negu gegužės mėn.

Ruduo artimiausia data pradžiai ūkinio gerbuvio.

Kai kurie bankai (Clevelande Women Fed. Sav. and Loan Assoc.) paskelbė, kad procentai mokami už santaupas — indėlius antroje metų pusėje bus mažesni 1/2 procento. Yra ženkli, kad daug bankų pasuks šia linkme. Sumažėjus procentams už paskolas, mažėja už santaupas. Laisvesni kredito-paskolų laikai grįžo.

Pastoviausias piniginis vienetas yra šveicarjos frankas. Jo metinis kritimas yra 1.2% per paskutinių 10 metų. Antroje vietoje stovi Vokietijos markė, trečioje vietoje Venecuelos bolivaras, ketvirta vieta tenka JAV doleriui. Per 10 metų doleris sumažėjo 20 centų, arba 2.1% kasmet. Vienas uždirtas 1947

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairių naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir vidaus.

Lietuviams darome nuolaidą.
J. ir E. Ignatavičiai
677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

PRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 mėnesių dienų) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:
PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

metų doleris šiuo laiku yra 80 centų.

Ką žada ateitis? Kritimą. Jei investuotas doleris atneš 3.0% kasmet, taupytojas išeina lygiomis, jei mažiau, tampa infliacijos auka.

Praeitais metais korporacijos išleido 37 milijonus gamybos priemonėms, šiais metais 31 milijonai, 17% mažiau.

Kai perkame \$300.00 vertės šaldytuvą ir įmokame \$60.00, o likusius išmokame laike 6 mėnesių, po \$42.00 į mėnesį, mokamas nuosimtis yra 17%.

Asmuo būdamas 50 metų amžiaus ir norėdamas turėti \$10,000, kai jis bus 65 metų, turi kasmet sutaupyti po \$540, įskaitant pajamas už nuosimčius — 3%.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini aku-
mulatoriai.
24 hours towing.
Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

Clevelande APYLINKSE

Mokslus einančio jaunimo darnus bendradarbiavimas

Čiurlionio namuose, Clevelande, akad. skautų iniciatyva buvo sukvietas studijuojančio ir besirengiančio studijuoti jaunimo susirinkimas. Jame akad. lietuviškų organizacijų atstovai kalbėjo apie savo organizacijų pasaulėžiūrą, ideologiją bei veikimo būdus. Apie stud. ateitininkus kalbėjo D. Staniškis, Korp! Neo-Lithuania — adv. J. Smetona, Lietuvių Stud. Santara — R. Babickas ir Č. Melsbakas, Akad. Skautų Sąj. — A. Malcanaitis ir V. Kamantas. Po pranešimų buvo diskusijos kalbėtojų mintims paryškinti. Susirinkimui pirmininkavo inž. ps. R. Bajoraitis.

Malonu pabrėžti, kad šiame susirinkime akad. jaunimas su deramu rimtumu išklausė skirtingų srovių pranešimus, kurių visų bendras bruožas buvo lietuviybės skatinimas ir kova dėl Lietuvos laisvės. Vėliau buvo padainuota ir pasiūlyta.

Akad. skautės maloniai visus pavaizdino kepsniais ir saldumynais.

Kun. Vytauto Balčiūno

25 metų kunigystės jubiliejus rengiamas liepos 27 d. Pamaldos įvyks Sv. Jurgio parapijos bažnyčioje, gr. vaitės Balčiūnų namuose, Clevelande.

Kun. V. Balčiūnas gyvena Romoje, į JAV atvykęs tik trumpam laikui.

Lietuvių Dienos svečių žiniai

Šeštoji Clevelando Lietuvių Diena įvyksta už savaitės — liepos 13 d., Diamond Lake vasarvietėje prie Mayfield Road.

Svečiai, kurie neturi savo automašinų, į šventę bus gabenami specialiais autobusais, kurie svečius paims prie Sv. Jurgio bažnyčios 11:30 val., tuoj po pamaldų. Svečiai, kurie norės pasinaudoti specialiais autobusais, prašomi iš anksto užsiregistruoti Lietuvių Prekybos Namuose — 6933 Superior Avenue, V. Ročiūno knygyne, pas kun. Dr. Širvaitį naujoje lietuvių parapijoje ir pas abiejų LB apylinkių valdybų narius.

Skautininkų ir skautininkų sueigos

Įvyko pas Juškėnus. Aptarti ateinančios vasaros skautiškos veiklos darbai. Jei ne visam laikui, tai bent savaitgaliai skautininkai vyks į 4-ją Tautinę Stovyklą Highland parke, Michigane.

Ar jau

įstojai į

VILTIES

Gydytojų Adomavičių

gražioje sodyboje, esančioje Akrono, liepos mėn. 4 d. buvo labai šaunios jų dukrės krikštynos. Krikštynose dalyvavo per 100 svečių, daugiausia iš Clevelando ir Akrono.

Šeiminių vašingumas, jauki ir graži aplinkuma, svečius taip gerai nuteikė, kad kai kuriuos pasitiko ir sekančios dienos aušra.

L. V. S. "Ramovės" gegužinė "Kariui" paremti, birželio 29 d., praėjo sėkmingai. Gautas pelnas, \$233.90 pasiųstas žurnalo administracijai.

Padėka

Širdingai dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie mūsų brangaus tėvelio A. A. plk. A. Birono laidojimo.

Dėkojame Clevelando Lietuvių Bendruomenės atstovui p. V. Braziuliui, Clevelando Karininkų Ramovės skyriui, D. L. K. Birutės Dr. Clevelando skyriui, p. V. Raulinaičiui, ltn. Gaizdučiui, St. Radzevičiui, p. J. Leonui, p. F. Mockui ir p. Gediminui Žibertavičiui — nešusiems karstą, visiems atsiuntusiems gėles, kunigui P. Dziegoraičiui, kpt. J. Steponavičiui, Dr. V. Misiuliui ir p. J. Leonui — už pasakytas atsisveikinimo kalbas, ir visiems, žodžiu bei raštu pareiškęsiems užuojautą, bei palydėjusiems vėlionę į amžiną atilsio vietą.

Duktė Margarita Premeneckienė, žentas Juozas Premeneckas, Sūnus Viktoras Bironas.

Išnuomojamas didelis, gražus kambarys

su garažu. Galima naudotis virtuve. Arti Euclid Ave.
Teirautis: 1742 Algon Rd.
Telef.: KE 1-6721.
Mrs. M. Lasky. (52)

Išnuomojami 3 dideli kambariai trečiame aukšte. Kaina 45 dol. mėnesiui. Galima tuoj užimti.
Teirautis: 11607 Saywell Ave.
Telef.: EV 1-8850.

Išnuomojami 5 kamb.,

su baldais, II aukšte. 11607 Saywell Ave. (tarp Lakeview ir E. 123 autobuso susisiekimo). Šaukti EV 1-8850 arba GL 1-9053.

Išnuomojami 2 miegami kambariai

ir garažas, prie Highland Rd. Puiki aplinkuma. Pagaudaujamas blaivus lietuvis, vyras.
Teirautis HI 2-8583. (52)

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

GERESNIŲ Namų Statytojų
pasirenka MONCRIEF
ŠILDYMA ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES
AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE
PROTECTS YOU WHEN
BUYING OR SELLING
REAL ESTATE

KETURIŲ ŠEIMŲ NAMAI

Hayden Ave po 5 k., 4 gaso pečiai, 4 garažai. Prašo \$34,500.
Woodward Ave. po 4 k., 4 gaso pečiai, 2 garažai. Prašo \$32,000.

Trijų šeimų namai

East Cleveland 6x6x3, 3 gaso pečiai, 2 garažai. Prašo \$18,900.

Dviejų ir vienos šeimos namai

E. 152 St. po 5 kamb., gaso pečius. Reikalingas remontas. Prašo \$10,900.

E. 185 St. — Neff Rd. apylinkė iš 5 k. ant vieno aukšto, gaso pečius, garažas. Prieinama kaina.

Saukite Paul Mikšys namų tel. LI 1-8758 arba Office

Kovac Realty
960 E. 185 St. KE 1-5030

24 valandų telefonu patarnavimas,

kada jūs turite adresavimo ar perrašymo darbus. Paimam ir atgal gražinam.

Ruby's Telephone Answering Service
EN 1-0838 (57)

DEMESIO! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiuočia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklė.

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorganizuota ir klientų patogumui naujose patalpose.

Gauta urmo kainomis gerų vilnonių medžiagų ir odos. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

MARGUTIS

yra patį seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

Margučio adresas: 6755 So Western Ave., Chicago, Ill.

MARGUCIO metinė prenumėrata \$3.00.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Many Friends

The G. M. McKelvey Company

FEDERAL, HAZEL AND COMMERCE STREETS

YOUNGSTOWN, OHIO

BEST WISHES
from

MARVEL BOTTLING

8915 CRANE AVE.

BR 1-4400

Geriausios sveikinimai draugams ir rėmėjams

JOHN KNIFIC REALTOR

REAL ESTATE

JOHN & RUDOLF. ALL KINDS OF INSURANCE

820 East 135th St.

IV 1-7540

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausios Amerikos laikrodžiai

Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatai. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidojimo direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderso.
1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

TAUTINĖ SPAUDA

Pranešimas, skaitytas Tautiniame Kongrese
New Yorke

JONAS PAPLENAS

Kas yra tautinė mūsų spauda?

Pačia plačiausia prasme, tai būtų visa periodika lietuvių kalba. Į šį apibūdinimą tad turėtų įeiti ir komunistinė spauda, kuri, komunistinę terminologiją vartojant, kad ir yra "socialistinio turinio", bet vis dėlto "tautinės formos".

Kiek yra naudos iš tokios spaudos tautinėms lietuvių aspiracijoms — žinome mes visi. Jos uždaviniai yra diametriškai priešingi tautos interesams. Savo esme komunistinė spauda, nepaisant kuria kalba ji gaminama, yra antitautinė.

Tautinė spauda plačia prasme tekėtų laikyti visą mūsų spaudą, kuri yra susijusi su tautos aspiracijomis. Kitais žodžiais — spauda, kuri rūpinasi tautos egzistencija, jos buvimu ir jos tobulėjimu.

Į šitokią tautinės spaudos definiciją išimtinai atvejais turėtume įskirti perijodinius leidinius nelietuvių kalba. Tokių leidinių turėjome Mažosioje Lietuvoje ir Vilniaus krašte. Kaip pavyzdžius galime prisiminti Vilniuje lenkų kalba 3 metus (1919-1922) ėjusį, Mykolo Biržiškos redaguotą dienraštį GLOS LITWY, o Klaipėdoje vokiečių kalba iki vokiečių okupacijos kista, Jono Grigoliaičio ir kitų redaguotą dienraštį BALTISCHER BEOBACHTER. Jis buvo svetima kalba spaudžiami, bet lietuvių dvasios laikraščiai.

Kaip siekti tautos aspiracijų, kokią pasirinkti valdymosi formą, kuriuo būdu įgyvendinti socialinę teisingumą, kaip rikiuoti dvasines vertybes, kaip siekti medžiaginės gerovės ir t.t., — tai jau ideologinės arba pasaulėžiūrinės problemos tautos aspiracijų rėmuose. Nevenoda tu problemų samprata diferencijuojama tautą į ideologines arba pasaulėžiūrinės grupes. Lygiagrečiai išsiskiria tautos spauda. Tad turime ideologinę arba pasaulėžiūrinę spaudą, o šalia jos — specialybę arba profesinę spaudą, ir grynai informacinę, neutralią spaudą.

Čia mums rūpi tautiškoji arba tautinė spauda ideologine prasme.

Tautinė spauda ir tautinė idėja

Tautinė spauda ideologine prasme, bendrais bruožais, yra ta, kuri vienu savo sparnu siekia klerikalinę spaudą, t. y. kuri Bažnyčios autoritetą naudoja partinei kovai ir politiniams tikslams, o kitu sparnu — socialistinę spaudą, kuri orientuojasi į Markso mokslą ir socializmui teikia pirmenybę prieš tautines aspiracijas.

Tautinės ideologijos spauda yra tarp tų kraštutinumų. Istorinė pradžią šiai tautinio vidurio spaudai davė 1907 m. rugpjūčio 21 d. Vilniuje sudaryta bendrovė "Smetona, Tumas ir K-jai", kuri pradėjo leisti Vilniuje tris-kartsavaitinį laikraštį VILTI.

JAV-se į tautinio vidurio spaudos rėmus turėtume įterpti visą eilę periodinių leidinių: DIRVA, LAISVĄJĄ LIETUVĄ, MARGUTĮ, SANDARĄ, SANTARVĘ, VIENYBĘ ir, galbūt, dar vieną kitą. Tačiau tai tik teoriniai. Praktiškai šiame sąraše rasime vardus, kurie tautinei ideologijai nedaug tepatarnauja. Geras pa-

vyzdys — šis kongresas. Jis rengtas plačios tautinio srovės organizacijų tautos. Jis ryžosi pasisakyti pagrindiniais visiems mums rūpimais klausimais. Jo darbo rezultatai gali turėti reikšmės tautinio vidurio srovės ateities darbu ir ryškios įtakos bendrinio mūsų organizacijų veiklai. Tautinis Kongresas konstruktiviai išanalizavo Lietuvos laisvinimo akciją ir ryžosi pasibelsti į Amerikos politinių partijų centrų duris, primindamas joms jų rinkiminius pažadus ir prašydamas atversti Lietuvos bylą.

Tautinis Kongresas — patinka jis kam ar ne — yra didelis įvykis. Bet gera dalis mūsų spaudos jį ignoravo. Nestebina mūsų, kad apie Tautinį Kongresą bijojo prasižioti tie laikraščiai, kurių redaktoriai yra alergiški ne tik kitaip mąstančiam lietuviui, bet ir visai Lietuvos praeičiai, arba tie, kurių redaktoriai mielau garbina kugelį su kopūstais, nei kitaip mąstančio lietuvių kurybines pastangas. Stebina mus tie laikraščiai, kurie nenuėjo nei į kairę nei į dešinę, o liko viduryje, tačiau jame klaidžioja užrištomis akimis.

Mūsų santykis su tautine spauda

Spauda veikia žmones, o žmonės veikia spaudą. Laikraščiai forma, o ypatingai turinį duoda ne tik jo redaktoriai ir bendradarbiai, bet taip pat jo rėmėjai ir skaitytojai. Sutelktinėmis jų pastangomis laikraštis yra toks, koks jis yra.

Laikraštis tarsi sujungia visus į vieną didelę šeimą, kurios nariai vienas kitą veikia. Ši sąveika ryškina idėjas, formuoja pažiūras, brandina jos dalyvius ir ugdo pačią ideologiją.

Kas yra šalia tos sąveikos, autotatiškai išsijungia iš ideologinio aktyvo. Ilgainiui, kitų įtakų veikiamas, jis nuo savo ideologinės grupės nutolsta, o neretai ir visai atitrūksta. Nepritapęs prie kitos ideologinės grupės, jis, dažniausia, žūsta joms višoms, o tuo pačiu ir lietuviųbei.

Kokia didelė spaudos galia, liudija Vinco Kudirkos pavyzdys. AUSA gražino jį tautai, iškėlė jį jos viršūnės ir įrašė į

tautos istoriją. Tokių šviesių pavyzdžių yra daug.

Bet savo tarpe galime rasti kitokių, tamsių, pavyzdžių. Turbūt, kone kiekvienas mūsų žino, viena kitą mūsų pačių pažiūrų žmogų, kuris neremia ir neskaityt tautinės spaudos. Ir tai ne dėl medžiaginių sunkumų, o, dažniausia, dėl asmeninių ambicijų. Vienam nepatinka redaktoriaus, kitam kadaise laikraštį įdėta kokia žinutė, o trečias įsižeidęs dėl kokios neįdėtos korespondencijos. Tarkime, kad tie nepasitenkinimai yra pagrįsti, bet reagavimas dėl jų — atsiskaitant savojo laikraščio — yra ne tik pergrįžtas, bet ir netikslingas.

Ką tie ultra radikalūs reaguotojai galėjo žinoti, pavyzdžiui, kad ir apie Tautinio Kongreso rengimą, jei jie neskaityt Dirvos arba Vienybės? Labai nedaug. Lygiai tiek pat nedaug jie yra informuoti apie visą tautinės srovės veiklą, jos pažiūras, planus ir sumanymus.

Spaudą taisyti gali joje dalyvaudamas, o jeigu nori ją sužlugdyti — dezertyruok!

Bet tie tautinės spaudos dezertyrai ką nors juk skaito. Ir dėl to jų negalima barti. Skaityti reikia ir kito lagerio spaudą, netgi ir prieš, — bet jeigu tik ją vieną teskaitysi, tai dažnai tematis patį paveikslą nugarą, o ne patį paveikslą, o ir ta nugarą nevisada bus švari. Joje rasi insinucijų, šmeižtų, melo ir kuo mažiau tikrovės. Tai charakterizuoja žemą kai kurios mūsų spaudos etikos laipsnį. Aukštesnio etikos laipsnio mėgėjai mėgsta operuoti iškarpytų paveikslu arba tuščiais rėmais. Jie savo skaitytojams teduoda tik dalį paveikslų, iškirpdami jų akims nemelias vietas, arba tik tuščius rėmus, visai be paveikslų, ignoruodami ir nutylėdami jų širdžiai nemielus įvykius.

Ir taip skaitytojas gauna tuštumą. Bet ta tuštuma yra sumeluota. Įvykis nuo skaitytojo nuslėptas, o jo vieton jam paklaistas tuštumos melas.

Faktų ir įvykių ignoraciją mums patiems dažnai taiko ir mūsų artimi laikraščiai. Tuo pasižymėjo du savaitraščiai šiomis savaitėmis, ignoruodami Tautinio Kongreso rengimo faktą. O mes tuos savaitraščius remiame. Neturime duomenų, kiek daug mūsų žmonių yra tų savaitraščių skaitytojų tarpe. Vienas mažas epizodas gali betgi duoti šiek tiek orientacinį vaizdą. Tūlos organizacijos (jos nariai čia dalyvauja) skyrus susirinkime paaiškėjo, kad vieną tų dvi-

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Kai 1956 m. sukilimo dienomis vengrų gen. Pal Maleter nuyko turtis su rusais "dėl raudonosios armijos atsitraukimo iš Vengrijos", prie derybų stalo atėjo tik kariniai Maskvos atstovai. Pasiūlymams prasidėjus, kambaryn jėgo iš Maskvos tik atvykęs gen. Serovas ir, įsakyęs derybas nutraukti, paskelbė vengrų atstovus areštuojas.

Rusų karinės delegacijos pirmininkas šoko protestuoti, bet Serovas pasivėdė jį toliau nuo stalo, kažką pašnibždėjo, ir rusų generolas nutilo. Serovas areštavo Maleterį.

Budapeštan specialiai atvyko Serovas ir Nagy-Maleter nuteisimo metu — bylos eigai ir egzeksijosioms prižiūrėti.

Tarp kalėjimo bausmėmis nuteistųjų tarpe yra ir Zoltan Tildy, buvęs pirmasis po karo Vengrijos prezidentas.

Vis dažnėja gandai, jog ir dabartinis Vengrijos komunistų "bosas" Janos Kadar nebeilgai išsilaikys — už dalyvavimą Imre Nagy režime. Jo vietą greičiausiai užims Ferenc Muenich, dabartinis Vengrijos premjeras. Taip pat reikia laukti greito grįžimo ir abiejų aršiuju stalinistų: Matyas Rakosi ir Erno Gero.

Lenkų komunistai vis dar negali išsiblaivyti iš to įspūžio, kuris juos pritrėkė anam rytui (jų savaitraštį prenumeruoja 39%, o kita 55% to susirinkimo dalyvių. Iš to, žinoma, negalima būtų daryti išvadų, kad visų tos organizacijos narių toks pat nušimtis prenumeruoja tuos savaitraščius. Tačiau tie procentai rodo, kad organizacijos žmonės tuos savaitraščius stipriai remia, o savaitraščiai juos ignoruoja.

Todėl turėtume tokius faktus išidėmėti ir juos kritiškai vertinti. Vienokią ar kitokią iš to išvadą pasidaryti turėtų, aišku, ne kas kitas, o tik patys skaitytojai.

Tačiau kitaip turėtume žiūrėti į tautinės srovės žmogaus santykius su tautinės srovės spauda. Kiekvienas save tos ideologijos nariu laikas turėtų būtinai figūruoti jei ne keliu, tai bent jau kurio vieno tautinės spaudos laikraščio skaitytojų sąraše. Tai, žinoma, minimumas. Deja, tas minimumas per pačią tautinę spaudą yra sunkiai pasiekiamas.

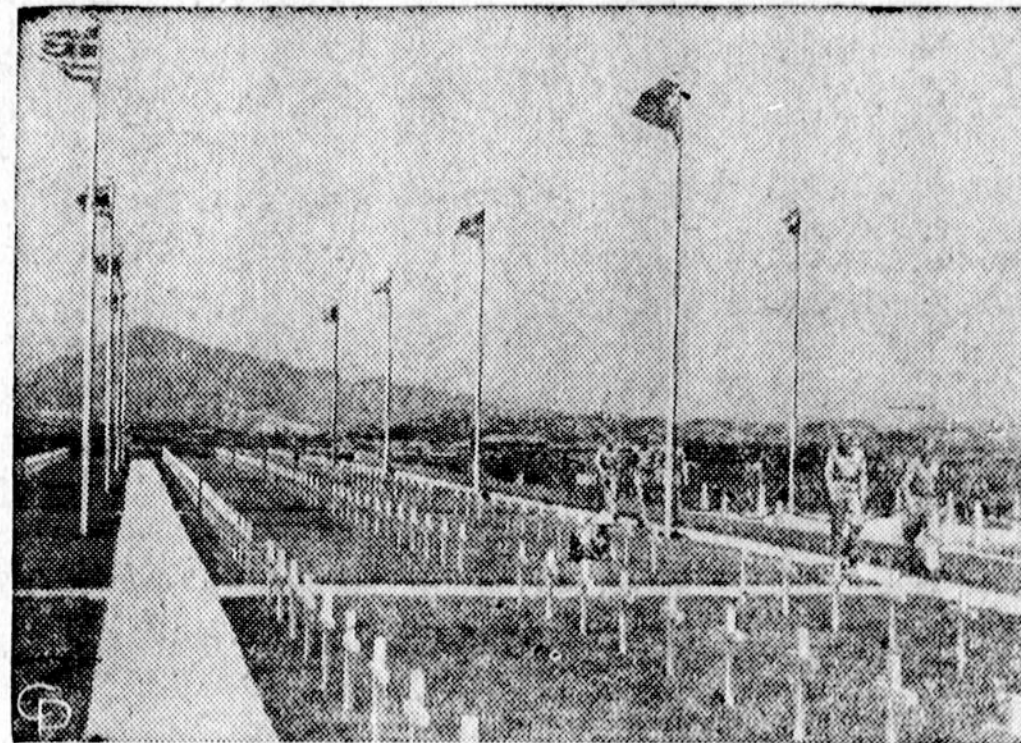
Redaktoriai gali kiek nori apeliuoti į tų atitrūkusių tautinę sąžinę, o rezultatai bus labai artimi nuliui, nes redaktorių apeliavimas jų nepasiekia. Juk atitrūkę, kad ir nelaukiami, tų laikraščių neskaityt!

Čia į talką laikraščių administracijoms turėtų ateiti organizacijų vadovybės. Jos turėtų palyginti savo narių sąrašus su prenumeratorių sąrašais ir korektiškais priemonėmis paveikti neskaitančiuosius įsijungti į prenumeratorių eiles.

Šis darbas dera pradėti nuo apačios, organizacijų padalinuose, nes jų vadovybės turi tiesioginį kontaktą su nariais. Darbo vaisiai būtų naudingi ne tik spaudai, bet ir organizacijoms. Jų nariai būtų geriau informuoti apie mintį ir darbą visos tos pačios tautinės srovės, kuriai jie patys priklauso. O tada ir organizacinis darbas būtų lengvesnis ir sėkmingesnis.

Turėtume tad imtis konkrečių priemonių, kad mūsų organizacijų narių tarpe išnyktų pusiau informuoti nariai. Tokie, būtent, nariai, kurių informavimas ribojasi atsitiktiniu savo skyrus susirinkimo aplankymu, o "papildymai" — vaizdais ano paveikslu nugaros, kurioje ne tik vardai ir veidai murzini ir kreivi, bet ir pati mūsų Tėvynė Lietuva dažnai vaizduojama nešvari, kaip Al Capones sąžinė.

(Bus daugiau)

21 valstybės vėliavos plevėsuoja virš žuvusių dėl Korėjos laisvės karių kapų Tangoke, netoli Pusano. Kare žuvusių amerikiečių palaikai yra iš kapų išrinkti ir pargabenti į gimtąjį kraštą.

svintant, kada Maskvos radijas paskelbė Nagy nužudymą (lygiai, kaip Stalino laikais, kada apie valymus būdavo paskelbiama rytmetinėse žinių laidose). Juk tik prieš gerą savaitę Maskva buvo juos užtikrinusi, jog Nagy ir jo bendrininkai nebūsią nuteisti mirti.

Lenkijos kariuomenė turi šaudmenų tik trijų dienų kautybės. Kai Gomulka, dar prieš Nagy nužudymą, jį paprašė daugiau, Maskva atsakė: "Ne, reikia. Raudonoji armija apgins jus."

Anksčiau planuotas Nixono vizitas Sovietų Sąjungai po paskutiniųjų įvykių atkrito. Tačiau dabar kalbama apie jo kelionę į Jugoslaviją ir Lenkiją. Esą, tokia kelionė moralškai sustiprintų prieš Kremlių nusiteikusių elementus rytinėje Europoje. Be to, JAV neveiklumas Vengrijos sukilimo metu numušęs amerikiečių prestižą laisvojoje Europoje ir satelinuose kraštuose, o draugiškumo parodymas Jugoslavijai ir Lenkijai, kurios yra pademonstravusios opoziciją Maskvai, padėtų jį atgauti.

Maskva pareiškė pasipiktinimą Varšuvai, kad "Lenkijai jų dovanotuose" Kultūros Rūmuose, Varšuvoje, vyktų gražuolių rinkimai su "rock and roll" muzika.

Iš duomenų, susitelkusių Tarp-tautinių Geofizinių Metų kance-

liarijoje, aiškėja, jog rusai turi raketines bazines Pranciškaus Juozapo žemėje, Arktikoje. Iš ten paleistos tarpkontinentinės bombos raketos lengvai gali pasiekti didelę JAV bombonešių bazę Thule, Grenlandijoje.

Indonezijoje keturis mėnesius trukęs pilietinis karas eina į pabaigą. Vyriausybė skuba sumušti antikomunistus sukilėlius tolimesnėse salose, kad grįžtų Javon pradėti kovą su komunistais, dėl kurių pavojaus pilietinis karas ir prasidėjo.

Vis karštėja santykiai tarp Indijos ir Pakistano: Indijai nukreipus Pakistaną įtekantias upes kitomis vagomis, pastarasis paskelbė, jog tai esąs "agresijos aktas".

Kur dėti Aliaską, kai ji bus priimta 49-ja Jungtinės Amerikos valstybe? — toks klausimas kvaršina galvas ne tik JAV vėliavos projektuotojų, bet ir kartografo galvas.

49-jai žvaigždei JAV vėliavoje patalpinti yra paruošta visa eilė projektų, reformuojant dabartinę 6x8 sistema, tačiau kartografo, kaip tarptautiniame jų suvažiavime buvo nusistatę, laukiantis daug sunkesnis problema, nes Aliaska esanti perdidelė masteliui žemėlapyje išlaikyti, o naudojant pakeisto mastelio itarpą, nebus išlaikytas tikrovės vaizdas.

CHICAGO IR CICERO

• Bačiūnas Juozas, Tabor Farm, atsako į nekuklų klausimą:

— Kodėl jūs, p. Bačiūnai, savo vasarvietei parinkote Tabor Farmą, o ne kitą vietą? Ar sunku buvo ją sukurti ir ko daugiau reikėjo: pinigų ar proto?...

— Savo laiku turėjau 8 vasarvietes ar viešbučius: 2 Floridijoje, 1 Tennessee ir 5 Michigane. Galiausiai pasilikau Tabor Farmą, nes ji geroje vaisyje apylinkėje, netoli didmiesčių, ir sezono čia kiek ilgesnis. Niekas žmogui nėra persunkus, jei tik jis turi pasiryžimo, ištvėrmės ir sveikatos. Kai dėl pinigų ar proto, tai nekuklus klausimas ir nepatogus būtų atsakymas. Žinoma, tų dolerių trupučuko visur reikia, bent pradžiai. Bet jei idėsi 99 procentus darbo ir vieną procentą sveiko proto, tai Amerikoje jau galima pradėti bizniui.

• Elena Petrokaitė - Rukuižienė buvusi Lietuvos valstybinio teatro šiaulių skyrus neeilinė artistė, atvyko Ameriką dar prieš 1947 metus. Ir nuo to laiko ji dirba Sv. Antano banke, Cicero. Tada buvo tik direktorius Grybauskas ir Petrokaitė. Dabar daugybė tarnautojų, naujos gražios patalpos ir daug pinigų. Sakoma, kad tai daugiausia naujakurių pinigai. O Petrokaitė vis tenai pat. Kai Petrokaitė atvyko Ameriką, reikėjo tų visiems žinomų garantijų tremtiniais. Petrokaitė vaidino, Petrokaitė režisavo vaizdus iš tremties gyvenimo. Spaudė žiūrovų ašaras ir garantijos plaukė į Europą. Tremtiniai plaukė Ameriką. Po to Petrokaitė padarė pertrauką. Susituokė su aukšto kultūros žmogumi p. Rukuiža (prof. Ru-

atrodo, kad ir mes jai patinka me.

• Kun. V. Bagdonavičius, tėvas Marijonas, jau kelinti metai yra katalikų dienraščio "Draugas" moderatorius, o šimutis (jau labai seniai) vyr. redaktorius. Nebe vienas ciceriškis klausė Dirvos korespondento, kokios yra moderatoriaus pareigos. Pažiūrėjau į Lallo žodyną — ten taip parašyta: "Moderator — tas, kurs sulauko, suvaldo, nurašina... ir pirmsėdis". Gi Websterio žodynas (angliškai) nurodo, kad "moderator" yra pirminkaujas pareigūnas. Tai ir tiek.

Kun. Bagdonavičius nepriklausomoje Lietuvoje nebuvo daug girdėtas, kaip rašytojas ar žurnalistas. Tačiau Drauge jau keletas metų rašo labai išstudijuotus ir aiškus linijos straipsnius. Be jokios abejonės, visems labai įdomu, kokių tikslų komunistai-bedičiai siekia norėdami užmegsti diplomatinis santykius su šventuoju Sostu. Daug kam tas labai keista. Kun. Bagdonavičius (gegužės 12 d.) taip apie tai rašo (ištrauka):

"Kalbant apie Lietuvą, tenka pažymėti, kad tiek Kremlius, tiek patrijarchatas turi ir kitų priežasčių tartis dėl jos bažnytinį reikalų sutvarkymo. Provaslavams gali atrodyti, kad Kremliaus susitarimas su Vatikano Lietuvos reikalu reiškia seniau carų valdytų rusų žemių jungimą.

Iš kitos pusės mes turime suprasti Lietuvos tikinčiųjų viltis kiek nors daugiau tikrumo turėti savo kasdieniniame gyvenime. Ir būtų žiauru nesidžiaugti ju faktiniais laimėjimais. Tačiau skaudžios patirties pamokytai, mes ir šiame atveju negalime nematyti užmaskuotų Lietuvos okupanto kėslų."

• Rozenbaumas (žydas) buvo nepriklausomos Lietuvos taikos delegacijos su Sovietų Rusija narys. Gi Joffe (taip pat žydas) buvo Sovietų Rusijos delegacijos pirmininkas. Garsusis Lietuvos milijonierius-bankininkas Vailokaitis taip pat ten buvo. A. A. Vailokaitis pasakoją tokį įvykį toje taikos konferencijoje. Vienu momentu atsirado sunkumų išspręsti trumpo sienos ruožo (tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos) problemą. Susitiko privčiai Joffe ir Rozenbaum. Jie nustatė, kad Lietuvos žydų ir carų Rusijos žydų tikybinės apeigos ryškiai skyrėsi. Pagal tuos ženklus ir buvo taikingai išspręstas sienos ruožo klausimas.

Julius Šakelė

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

A. A.

ALEKSUI SURVILAI mirus,

jo šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

A. L. T. S. Chicagos Skyrus

Gerbiama

PRANUI DRASUČIUI ir šeimai,

jo brangiai motinai mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Dragašių šeima

A. + A.

OSVALDUI ŠULINSKUI mirus,

jo žmonai ONAI ŠULINSKIENEI reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdi

Ungurailių šeima

JAV laivyno 6-sios eskadros kreiseris Des Moines patuliuoja Vidurinio jūroje, pasirodęs išlaipinti "II provizorinį marinių junginį" Libanone, jei tolimesnė įvykių eiga to pareikalaus. Išsikėlimo akcijai vadovauti paskirtas adm. Charles R. Brown (viršuje).